

PRIMORSKA BORBA

Leto III. - Št. 4

Ajdovščina, 25. januarja 1947

Cena 4 jugolire — 8 metrolir.

Ljudska oblast je dala kolonom zemljo

Boj proti fašizmu spet triumfira. V Istri izvaja ljudska oblast agrarno reformo, deli zemljo kolonom. To so veliki dnevi protifašističnega boja istrskega ljudstva, boja proti sistemu fašizmu, ki so ga v obmorskih predelih predstavljali razni samostanski sleparji, lastniki tržaških breznic in degenerirani grofje. Ti so prišli na ukaz fašizma in postali »gospodarji« istrske zemlje. Motil bi se vsakdo, kdor bi mislil, da je fašizem prodiral samo na tankih z oboroženimi bandami črnih srajc in karabinerjev, in bi prezrl nasilno igro, ki jo je vršil fašizem s tem, da je postavil nove lastnike zemlji, da je z vso vestnostjo in skrbnostjo čuval ostanke feodalizma v istem času, ko je v osako vas poslal svojega fašističnega agenta, fašističnega učitelja itd.

Z neprestanim bojem proti fašizmu je naše ljudstvo vodilo boj proti vsem reakcionarnim oblikam, ki jih je fašizem postavljala in katerim je utiral pot z najbrutalnejšim nasiljem. Zato so se temu boju pridružili tudi istrski koloni, dobro se zavedajoč, da je mogoče samo na ta način postati gospodar samega sebe in gospodar svoje zemlje.

Že takoj v prvih dneh po končanem narodno osvobodilni borbi koloni niso hoteli več plačevati »polovice«, ker so dobro razumeli, da narodno osvobodilni boj prinaša končno odpravo izkoriščevalcev. Tega niso napravili samo istrski koloni, to so napravili tudi briški koloni. Toda mi vemo, da je v coni A z vsem svojim nasiljem, zvesta svoji nalogi, da čuva ostanke fašizma, poslala ZVU nad te borbe proti fašizmu, briške kolone, jepe in civilno policijo in postavila »red«, kakor se po

njihovo pravi svobodnemu izkoriščanju. To je seveda rodilo silno ogorčenje med tamošnjimi koloni in jasno spoznanje prave demokracije, kakršne v coni A seveda ni.

V coni B je bilo seveda drugače. Ljudska oblast je zaščitila istrske kolone. Bivši lastniki so vedno redkeje prihajali na »svoja« gospodarska posestva, ker so se bali, da jih ne doleti roka pravice, da ne bodo dolžni dajati, kot fašistični kroniki odgovora pred ljudskim sodiščem. Z vso svojo zlobo so zločinski ostanke fašizma našli svoje zatočišče pri ZVU in danes predstavljajo tiste bandite, ki z orožjem polnijo svoje »zavode za socialno zavarovanje«, ki ropajo iz tovarn stroje, ki z vso svojo bedasto zagrizenostjo skušajo blatiti ljudsko oblast, ker je dala svobodo kolonom.

V teh dneh je naša ljudska oblast v koprskem okraju dokončno dala zemljo v last kolonom. Koloni sami so odločili, kdo je lastnik te zemlje. Nekdanji priganjaci fašističnega gospodarja je namreč niso dobili. Tako je odločila pravica kolonov in to je potrdila ljudska oblast. Odslej naprej je tudi v zemljiških knjigah zapisana Jernejeva pravica. To, kar je zapisano v zemlji, je zapisano tudi v ljudskih postajah. Danes ve istrski kolon, da je v ljudski oblasti, v ljudskih sodiščih pisana njegova pravica.

S tem je končana fašistična igra, s katero so skušali fašisti odriniti od morja istrsko ljudstvo, pripeljali so sem ljudi iz Italije in so pozabili, da je med izkoriščanimi trdnava bratstva, ki jo utrjuje boj proti izkoriščevalcem. In če so odrinili slovenski rod iz nekaterih predelov, so morali tja poslati ita-

lijanske delovne množice, katere pa so zopet izkoriščali. In tako se je skovalo trdno bratstvo med slovenskimi in italijanskimi množicami, ki se je tolikokrat manifestiralo v vsej dobi težke protifašistične borbe. Ti ljudje so občutili moč svoje ljudske oblasti, vedo, kaj je ljudska oblast, kaj je ljudska demokracija in se danes bolj kot kdaj koli zavedajo, da se je izplačalo boriti se zanje, da dobro vedo, zakaj so mnogi iz njihovih kolonskih koč morali umreti. Dobro vedo torej, da se je izplačalo boriti, prav tako kot vedo, da se izplača priborjeno utrjevati in braniti, ker delovno ljudstvo s tem utrjuje svoj obstanek in svojo lepšo bodočnost.

Na zemlji — ob morju niso samo bogati vinogradi in oljčni nasadi, po katerih bi lahko izkoriščevalci olekli svoje meje in jih ropali, kakor bi jim bilo drago, tu žive tudi ljudje, ki dajejo s svojim znojem, s svojo krojo tej zemlji toliko življenja, da bogato rodi, toda odslej naprej samo zanje. Prav tako, kakor so puljski delavci s svojimi prsi in težkimi upornimi rokami branili pred fašističnimi roparji svoje stroje in s tem branili bogastvo delovnega ljudstva, prav tako so pripravljeni očerašnji koloni — današnji svobodni kmetje v Istri s svojimi kopačami, s svojimi težkimi rokami braniti zemljo, če bi jo hotel kdor koli ropati, ker bo odslej rodila samo še za delovne ljudi. Delovno ljudstvo ima žilave, trdne, uporne roke in kar te roke drže, drže krepko in stro v se, kar je gnilega vmes. To nas uči neizprosna resnica življenja in to potrjuje tudi agrarna reforma v Istri.

Na zborovanje, kjer se bodo delile lastniške listine, hoče priti nekdanji kolon prazničen.

Orodje je poljedelcu prijatelj, s skrbjo ga popravlja, da bo lepše delal in da bo otrokom lepše.

Nikoli več

nas ne bodo izkoriščali roparski veleposestniki

Pred nami je Slovenska Istra. Na jeziku potisnjem v morje domuje Koper, bolj jugozahodno Izola in Piran. V Drašah se spušča obrežje proti morju ali pa k njemu vodijo zaseke vrezane v lapor, nat svet, ki človeka, ki Istre ne pozna, vznemirja po svoji svojstvenosti. Neobdelan evet te spominja na puščo, suhi delan trav in redko grmičje predstavlja edino vegetacijo. Da pa tu obstoja življenje, ti pripovedujejo steze, ki kakor mreža prečkajo vzpetine in se strmo spuščajo v dolino. To so bližnjice, ki vežejo dolino preko hriba z drugo dolino. Izhojenih stez je mnogo, vsaka služi v gotove namene. In če so steze strme, tedaj moramo vedeti, da Istrani šivajo doma obutev, s katero varno stopaš po strminah v klance ali navzdol. Istrska značilnost so trmasti oslički, ki so rojeni za tamkajšnje prilike. Na njih tvorijo kar se le da in brez njih bi po stezah bilo težko. Tako so često edino živinče pri hiši in morda še kakšna koza, ki nadomešča kravo.

Pota, steze in ceste niso nikoli zapuščene. Naprej in naprej srečuješ žene,

ki tvorijo, druge nosijo jerbare na glavah, majhne vozičke vlečejo voli z ogromnimi rogov. Te skupine so namenjene v mesto da prodajo mleko, zelenjavo, les itd., kar jim premore doma zemlja. V tem vrvenju, ki postane še večje čim bolj se približuje mestu, čutiš delavnost in marljivost Istrana, ki kljub bolj pasivni zemlji zna uravnati svoje življenje. Doma pa Istran, ki je vezan na zemljo, skrbno obdeluje krčevino, majhno rjuhasto njivico, ki jo je ustvaril sam in ki jo varuje. Razgaljen poleti, v hladnejši jesenski in zimski dobi zavrt v preprosto obleko, suče težko šapo s katero obdeluje lapornato zemljo. Noge ima zavite v žakljaste krpe povezane z vrvice, da se ubrani blata in mraza.

Nekateri predeli imajo še svoje posebnosti. Ze po tipih prebivalcev ločiš svetlo- in temnopolte, ki so zajeti v isti življenjski vrvež vsakdanjega dela. Večina so obdelovalci polja, tu in tam so tudi delavci, ki iščejo zaslužka v industrijskih podjetjih, ki so postavljena nižje ob morja.

Največja posebnost, ki daje smoten pečat prejšnji kapitalistični ureditvi je vprašanje kolonov. Bolj v notranjosti so sicer prosti ali svobodni kmetje, ki se borijo s težkimi prilikami, boljši, bolj rodovitni in priročni teren pa je bil vedno v rokah finančnih močtev, veleposestnikov. Za razčiščevanje pojave kolonov in kolonarskega gospodarstva, je treba pogledati po fevdalni družabni ureditvi, ki ni pripoznala obdelovalcu zemlje — kmetu pravice do zemlje, kar je bila obenem njegova osnovna človečanska pravica. Kmet in obdelovalec je bil tudi po zakonitih predpisih naravnost priklenjen na zemljo, dejanski lastniki pa so bili različni grofje, knezi, graščaki, cerkveni imenitniki, ki pa so si bili v bistvu vsi enaki. Od kmeta so terjali le eno in to je globoko spoštovanje in suženjski odnos do njih, ki pa je prihajal od izraza najbolj v gospodarskem odnosu. Namen pijavk je bil, čim več iztisniti od kmeta, obogateti na račun upogljivih hrbtov tlačanov, na račun njihovega znoja in njih žuljev. Čim bolj je »boljša« družba, sestavljena iz fevdalnih gos-

dov, želela udobnejšega in razkošnejšega življenja, več se je od tlačanov zahtevalo. Zato ni slučaj, da so bili postavljeni priganjaci, valpti in razni nadzorniki, katerih služba je bila budno bdeti nad delom tlačanov. Da je priganjstvo bilo uspešno je pomagal bič, palice, ječe, hude kazni. Ni malo primerov, da so razpoglagali fevdalci tudi z življenjem svojih podložnikov, njih privatno lastnino, celo z nevestami in ženami.

Če je bila fevdalna doba suženjska veriga na rokah kmeta, tedaj se moramo zavedati, da si je moral kmet dolgo dobo snemati te verige in da imamo še danes v izrazito kapitalističnih državah fevdalni red ohranjen, čeprav z majhnimi izpremembami.

Izkoriščevalski razred je ves čas, tudi po padcu fevdalizma ostal gospodar položaja. Kmetje so se upirali celo z orožjem, bili pa so nujno vrženi ob tla in pokorjeni. Skupno z zgodovinskim razvojem so bili deležni gotovih reform in sprememb, postali so lastniki svoje zemlje, vendar pa pod krepko roko meščanske gospode, ki je prevzela komandno vlogo, se naprej izkoriščani in tlačeni.

Fevdalci so dali zemljo toda ne vso, najlepše kose, ogromne predele gozda, rodovitnih in plodnih polj, najboljše pašnike, vinograde so obdržali v svoji la-

sti. Sami jih niso obdelovali, temveč najemniki. Zgodilo pa se je, da so si podredili celo vrsto propadajočih kmetov, ki so prišli v njih odvisnost in nakopili sebi zemljo velikega obsega. Tako pot so šle vse države, ki so se »odlikovale« po svojstem gospodarskem sistemu izkoriščanja človeka po človeku. Taki odnosi so se ohranili do današnjih dni, pri nas je obracunala z njimi ljudska oblast, oblast ki nosi v sebi popolnoma revolucionarne tendence. V tem je tudi bistvo ljudske oblasti, ki je v temeljih izpremenila družbeni odnos in obracunala z izkoriščevalci, v kolikor so se še gibali. V tem je tudi bistvo ljudske volje in dokaz, da oblast postavljena iz vrst ljudstva ne more ukreniti prav ničesar kar ne bi bilo ljudski skupnosti v korist.

Razdobje po prvi svetovni vojni je prineslo vrhunec in obenem preokret, ki pa je bil uveljavljen v najvišji obliki izkoriščevalskega sistema kapitalizma v fašizmu. Fašizem, kot nosilec imperialističnih težnjav kapitalistične države, je stremel za tem, da je obdržal vse stare oblike družbenega reda in jih celo stopnjeval. Fašizem je bil bolni izrodek kapitalizma, nanj vezan in priklenjen, zato se je moral oborožiti s socialno nestrpnostjo (socialnim sovraštvom).

Dokazov, da je to res, je nešteto.

Vprašanje kolonov in izkoriščevalskih veleposestnikov je eden izmed prepričljivih dokazov, kako je fašizem teptal pravice delovnega človeka

Koprski okraj je bil v pretežni večini, sasi kar se tiče najboljših in najplodnejših terenov, v rokah raznih veleposestnikov, ki jih je ljudstvo imenovalo latifundiste, kot nekda v času suženjstva v starorimskem imperiju. Ljudje ki so delali na tej zemlji, ki so suženjsko obdelovali zemljo gospodu, so se imenovali koloni. Samoumetno 'se je zdelo prejšnjemu redu, da ima bogataš poleg ogromnega imetja v mestu, trgovin, zalog, še na stotine hektarjev zemlje, na kateri gara na desetine kolonskih družin samo, da se preživijo. Med gaji cipres in leptičnimi pinijami si je latifundist zgradil vilo, letovišče, kamor je prihajal uživati ne le lepote morske obale in sonca, temveč srkat svojim kolonom življenje, delo in produkte. Te vile predstavljajo pravo nasprotje s pustimi

preprostimi domovi kolonov, ki so mu tlačanili. Življenje kolonov je bilo svojstveno. Njihov cesar, bog, oblastnik in gospodar, vse to je bil latifundist. On je lahko razmeščal kolone, jih odslavljal, razpoglagal z njimi kot z blagom. Koloni so bili v tako veliki odvisnosti, da jim ni prišlo na misel upirati se, ker tudi ni imelo smisla, pač pa so bili pokorni. Biti kolon jim je pomenilo v prejšnji dobi — življenje. Občutili so veliko socialno krivico, goreli od sovraštva do izkoriščevalskih veleposestnikov, niso pa imeli nobenega pogoja, da bi jim oženjivni sunek, ki bi jim prinesel neodvisnost, res uspel.

Kolonske družine so ponavadi števil-

Kadar danes pada kopača v plodno ze mljo, Istran ve, da ne bo več rodila izkoriščevalcu, temveč poštenim ljudem in njemu.

Nadaljevanje na 2. strani

Oljni nasadi predstavljajo bogastvo istrske zemlje

Na terasah gojijo trte. Danes so last onih, ki so jih sadili in gojili

Pod obokom braj-de pripognjen obdeluje novi gospodar zemljo, ki je bila do sedaj »last« izkoriščevalskih pijavk

Kdo se ne bi vračal veselega obraza s polja, ki je njegovo; v dom, ki je prav tako njegov

Danes se vračamo in sonce je visoko. Leta in desetletja smo se vračali domov — toda v mraku. Na zborovanju, kamor hitimo, bodo delili lastniške listine

Mala Angelina ne bo več poznala kolonskega trpljenja

21. januar je v Ankaranu zgodovinski dan. — Zborovalna dvorana bo zelena, čeprav je zima. — Delila se bo pravica za delovne ljudi

Družini Angelini in Cripaldi sta se pripravili na velik praznik

ne. Otroci, ki so dorasli niso imeli možnosti ostre se suženjskega življenjskega sistema, v šole niso mogli, ker so bili reveži, prav tako je bilo nemogoče usmerjati se v druge poklice. Ostajali so doma v hiši, se možili in niso redki primeri, da v hiši kolona biva štiri, celo pet družin. Živeli so v največji revščini, za silo preskrbljeni s hrano in obleko. Tudi to je popolnoma razumljivo, vse najboljše in levi delež je zahteval veleposestnik, drobtinice so ostajale kolonu. Tako je številnost delovnih sil prijala na eni strani gospodarju, ker je šlo delo ročno naprej, na drugi strani pa so fašistične oblasti izrabile to številčnost, da so dajale svojemu zločinskemu in krvavemu režimu značaj množičnosti. Se srečaš po preprostih hišah številne slike zlasti mladih fantov v vojaških oblekah, ki so jih pošiljali v Afriko in na druga bojišča za oevanje novih ozemelj in obenem za utrjevanje oblasti njihovih lastnih izkoriščevalskih veleposestniških pijavk. Sinovi so se torej borili proti pravicam svojih očetov, proti svoji lastni bodočnosti. Zgodovina pozna taka nasprotja, ki so celo nujna, pozna pa tudi dejanja, ki pometejo staro in gnilo in ustvarjajo boljše, lepše in vrednejše. To niso slučajne avanture, temveč jih razvoj prinese sam in so dejanja neizogibna.

Tako dejanje je naša domovinska vojna, ki je izoblikovala slovenski narod v gospodarja in potrgala vse vezi izkoriščevalskega sistema preteklosti. Ideja revolucionarnosti ni bila nam nikoli prej tako blizu in tako uresničljiva kot prav v vesloplnem ljudskem upor. Istrski kolon je čutil, da se maje njegova suženjska bitnost, čutil je, da je krivica doživela svoj konec. Aktivno in z vso naklonjenostjo je sodeloval v narodno osvobodilnem boju, ideja bratstva je povezala prav v isti meri slovenski živelj in italijanski v skupni borbi za demokracijo in svobodo. Prav boj, ki ga je ljudstvo bilo, je izpovedoval, da se stari družbeni red na revolucionarni način menjuje z novim in pravičnim, kjer ne sme biti nikakršnega izkoriščanja več. Kolon je pomislil brez dvoma na zemljo, ki jo je desetletja in več obdeloval in ni imel do nje nikake pravice. Spoznal je, kje je bistvo njegovega dosedanjega zla. Tu je bilo jedro njegove revolucionarnosti, in prenehal je biti v pravem pomenu besede kolon. Postajal je kmet, gospodar.

Veleposestniki se niso čutili več varne, njihovi obiski so se omejevali na minimum in še tedaj so morali čutiti za sabo fašistične bajonete. Poizkušali so na vse načine doseči svoje. Niso hoteli zem-

lje, pač pa pridelke, sadove dela kolonskih rok. Ponekod so dosegli s silo ponekod niso uspeli. Zato pa so z vsemi silami podpirali borbo proti ljudstvu, ker se je šlo za veleposestva in za dobiček. Vsi ti veleposestniki so eksponenti svetovne reakcije in zato tudi eksponenti imperializma, ker le tam se upošteva njih zahteva po zemlji, ki je niso nikdar obdelovali, za katero niso nikdar dali niti kaplje svojega znoja. V svojem bistvu so tako pokvarjeni, da bi bilo smešno samo misliti o njih človekoljubju. V svojem bistvu so ljudje, ki danes podpirajo in financirajo fašistične in neofašistične bande, ker mislijo na svoja veleposestva. Krivično se jim zdi, da uživajo zemljo ljudje, ki so vanjo leta in leta dajali življenjsko silo. Zanje so koloni ljudje brez pravic, ljudje, ki jim ustvarjajo bogastvo in udobje. Razumljivo je, da se temu težko odpovedujejo, plačujejo šovinistična izživljanja v Trstu, nabavljajo orožje, plačujejo umore, plačujejo in organizirajo tatvine strojev v Pulju itd. To so eni in isti ljudje, reacionarji, zavezniki zapadnega imperializma, zagovorniki kolonialnih tendenc, mednarodni banditi, sovražniki miru in bratstva med narodi.

Ko je bilo veliko dejanje, ko je bila domovinska vojna z orožjem končana in zaključena z zmago demokracije, tedaj je tudi Istra zaključila s sistemom kolonov. Pokazalo se je, da ni bila za časa borbe vržena parola »zemljo tistemu, ki jo obdeluje« samo prazna beseda. Ljudska oblast, ki je izraz volje ljudstva, je izvedla agrarno reformo po kateri dosednji koloni postanejo gospodarji zemlje, ki jo obdelujejo. Veleposestniki so se skušali z grožnjami in podkupovanjem posameznikov doseči, da se bi jim dajali pridelki. V vasi Ankaranu je veleposestnik nagovarjal tov. Košljana, da bi dosegel pri kolonih oddajo pridelkov in mu ponudil podkupnino v znesku 100.000 lir. Pozabil pa je, da so koloni edini, Slovenci in Italijani, in da so se borili za zemljo. Najbrže je veleposestnik pozabil, da se je Košljanov sin Gvido boril s puško za odpravo kolonata.

Koprski okraj, kjer se je kolonski sistem obdržal do zmage demokracije predstavlja okrog 3500 ha veleposestniške zemlje, ki prehaja v roke dejanskih gospodarjev kolonov. Ne gre torej za drobne kose zemlje, mogoče za njive v velikosti vrta, temveč za ogromna posestva posejencev, ki so živeli na račun 2000 kolonskih družin.

Naj navedemo nekaj primerov. Veleposestnik Maier Mario Raimondo, ki trenutno biva v Trstu, ulica Giulia 35 je imel v Ankaranu posestvo, kjer so mu

delali koloni. V globoki Istri je imel še eno posestvo. V Trstu pa poseduje ta izkoriščevalec še zalogo olja, kisa, mila, jajc, vina vseh vrst, likerjev itd.

Veleposestnik Moretini Camillo je imel prav tako obširno veleposestvo. Na njegovi zemlji lahko živi pet kmetov z družinami, kar je ljudska oblast tudi uresničila in razdelila njegovo zemljo med 5 družin nekdanjih kolonov. Gospod Moretini Camillo pa sedi trenutno v zaporu, kjer se mora zagovarjati za svoja protiljudska dejanja. Bil je fašistični kapetan in pri preiskavi je Narodna zaščita našla obremenilni material, ki dokazuje njegovo kolaboracionistično delovanje.

Ogromne komplekse zemlje je imela v rokah prejšnja dobra znana družba Istituto nazionale fascista della previdenza sociale Roma, ki je vzdrževala poleg vsega še bolnico. To zemljo je dobilo 9 poljedelcev, nekdanjih kolonov.

Najhuji primer izkoriščanja pa kaže veleposestvo tirana Madonizza, ki meri 238 hektarjev. Razdeljeno je bilo med 19 kolonov, ki so postali sami svoji gospodarji. S tem je zaključeno obdobje ko je de Madonizza pripeljal ob času dajatev cel aparat, ki je vršil kontrolo, in ki ga je sestavljalo v veliki meri njegovo sorodstvo.

Veleposestvo Grisoni (Pio istituto Grisoni) last neke bratovščine tipično izkoriščevalnega značaja je bilo podeljeno 9 kolonom in meri v celoti 46 ha.

Veleposestvo IRAS z 112 hektarji površine pa je postalo last 14 kolonov.

Ti primeri, ki so podani za območje KLO Ankaran so najbolj značilni. Razdelitev zemlje med nekdanje kolone pa kaže, da je boj proti fašizmu izrazil konstruktivnega značaja. Jasno je, da je boj ustvarjal, ker je bila zemlja vzeta ljudem, ki so komaj za to zemljo vedeli. Mnogi veleposestniki niso še nikoli na to zemljo stopili, kvečjemu so jo ogledovali, niso pa niti s prstom mignili, da bi rodila in vendar eo jemali leta in desetletja in še več ves trud kolonov zase, da so živeli lahko razvratno, vzdrževali metrese in prirejali uživaške zabave. Vsak pošten človek lahko trezno premisli kaj pomeni delo 2000 kolonskih družin, ki so si komaj ohranile obstanek in životarije v pomanjkanju in revščini.

Vrste kolonov so se mobilizirale same, ker jim je ljudska oblast dala za to vse pogoje. Primer Ankaran kaže, da je delo nekdanjih kolonov smotno in izredno zavestno. Tako bodo sprejeli med se 7—9 družin iz okoliških vasi, ki so se udeležile po svojih članih aktivno kot borci domovinske vojne.

Istra vre, deli se pravica

Slovensko Istro je zajel val pravega ljudskega navdušenja. Delo kolonskih konferenc, ki so se vršile po vsem okraju je rodilo obilen sad. Koloni so, kot edini poklicani razsodili pred množicami kdo dobi zemljo in koliko. Delili so kot se deli pravica. Vsakemu po zasluženju. Iz svojih vrst so izločili vse one, ki so sodelovali z njihovim razrednim sovražnikom, razkrinkali »branilce« latifundistov in potisnili ob steno fašiste iz svojih lastnih vrst. To se pravi, da ne trpijo v svoji sredi izdajalcev delovnega ljudstva, to se pravi, da so morali razni šovinisti zapustiti zemljo, ker se zanjo niso borili.

Tako so tudi odločali v Saletu nad Izolo. Zbrani koloni so dali glasove komu zemlja pripada in komu ne. Kako razumejo svojo pravico, kaže primer. Nekdo je podvomil v veljavnost agrarne

reformo v primeru, da bi koprski okraj pripadal svobodnemu tržaskemu ozemlju. In je zaradi izkušenj kako dela zapadna demokracija v coni »A« vprašal: »In če pridejo Angleži in latifundisti?« Izbruhnil je val ogorčenja, močje in žene so vestajale. Sami so rešili vprašanje, namreč Jugoslavija je Titova in demokracija. Nikdar ne bo dopustila, da se ukine ljudska oblast, nam mora biti zajamčena svoboda in jamstvo za nas je danes vsa Jugoslavija in vsi njeni narodi. V ozadju pa se je dvignil nazadnje kolon, ki je celo življenje garal in zagrozil: »Naj le pridejo, toda če bi hoteli zemljo, pojdemo z vilami nadnje!«

V vasi Krog izveš, kako je gospodaril tam samostan, ki je izkoriščal 24 kolonov.

Nič drugače ne izjavljajo bivši kolo-

ni v vasi Semedela: »Latifundist je prihajal in pobiral jajca, kokoši, prhut in klobase, kar smo pridelali je bilo njegovo, izbiral je med najboljšimi, mi pa še zabele nismo imeli.« Tako je bilo nekoč, danes pa je edini odgovor, ki ga je dal kolon iz Semedele, velja pa za vse: »Nikoli več ne bo prihajal krast, jaz delam in zemlja je moja!«

Danes v 18 istrskih vaseh dele pravico: Ankaran, Vangel, Sermin itd.

V roke sprejemajo bivši izkoriščanci latifundistov zakonito listino: Odločbo (Decisione), ki predstavlja dokument, s katerim je prešla zemlja v njihovo last. Poleg tega dobivajo še listino: Sklep (Decreto), ki pojasnjuje, da je zemlja pravilno in pravno vknjižena v zemljiški knjigi.

Zgodovinski dan v Ankaranu

Razdelitev veleposestev kaže skica na strani 6

Ankaran je lep kraj in ima bogato zemljo. Ze prej smo omenili, kako je bila zemlja razdeljena. Gotovi Grisoni, Iras, De Madonizza, Moretini in tem slični izkoriščevalci so doživeli nekaj čudovitega in grenkega obenem. Njihovi nekdanji koloni, ki so morali tiho prenašati vse krivice, so prenehali s svojim delom že v zgodnjih popoldanskih urah in to 21. januarja. Dan je bil lep. Kot nalašč za delo. Dokaj topel in morje je temno modro mirovalo. Hiše bivših kolonov, posejane po pobočjih, so razkazovale svoja svetla lica. Povsod zastave z rdečo zvezdo; slovenske, italijanske in jugoslovanske. Med nizko gojenimi nasadi breskev so udarjale v zemljo težke šape, da se je tu in tam pokadilo. Po svoje so napravljeni ti Istrani. Delovni suknjič in obleka, na zagorelo čelo je pomaknjena kučma. Noge so zavite v krpe in večkrat prevezane. S krepkim glasom se pokličejo na velike daljave. Bili smo med njimi, da ugotovimo, kako je. Po obrazu presodiš, da se ne bojijo sonca. Hite okopavati, te dni sejejo grah, ker je pravo vreme. Spretno pada kopača in se zasaja v lapornato prst. Med delom pobrundajo in rečejo kakšno. Danes so nekam vznemirjeni. Odlagajo orodje in se vračajo domov. Kolikokrat so se že tako vračali proti hiši, kjer jim je odkazal prostor gospod! Mnogokrat so korakali tako s kopačo čez rame, samo da je bil že večer in so vedeli, da bodo naslednji dan spet delali za gospoda.

Danes pa se vračajo, ko stoji sonce še visoko, in vračajo se domov kot gospodarji. Na 21. januar so čakali vse življenje. Zdravniki hodijo med vrstami trt in oljk proti domu. Popoldne je sklicano zborovanje, kjer bodo prejeli pisane dokumente o lastništvu. Stevilne družine doma so že zbrane. Vse je že pripravljeno za slavnosten trenutek. Doma bodo ostali le najmlajši, ki še kobacajo, in še kdo kot njih varuh. Nekoliko zapuščena je perutinarska farma, kjer je nekdanji latifundist gojil perutnino, kjer je včasih bila nastavljena posebna snažilka, kolon pa tja ni imel dostopa. Radi povedo, kako je bilo nekdanj. In poslušaj jih v slovenščini; druge spet v italijanščini.

Hlev ni spadal k hiši. Tam je bila živina gospodova, velik silos je bil gospodarjeva last. Kolon je imel samo svojo hišo in nič več. Kolon tudi ni imel svoje živine, le roke za gospodarja. Smehljaje pospravlja orodje, se ozre po hlevu, okrog njega poskakuje številna otročad. Najstarejše dekletke prenašajo vodo v skledi, da se bo oče lahko dostojno umil. Žena si gladi predpasnik in ji je nekam nerodno, da je brez dela. V ozadju hiše stoji cipresa že leta in leta temnozeleni in mirna. Od vseh strani hite skozi polja skupine prazne oblečenih ljudi. Nekatere skupine z zastavami. Tudi pri bližnjem sosedu, ki je oddaljen več minut, je živo. Družini Angelini in Giralpdi se tudi pripravljata na zborovanje. Angelinijevi imajo prostorno nizko kuhinjo, še nižje ognjišče, zgrajeno iz opeke. Na črni sajasti verigi visi kotel, na klopetu poseda mati in beza v žerjavico. Prijazno se smeje starka, lepo ji je, da je dočakala ta dan. Mirno gleda na svoje sinove in vnuke, ki jim je življenje zagotovljeno in ni več gospodovih priganjancev, da bi stikali po hišah. Tako ob svojem ognjišču je neštetokrat topleje, kot pa je bilo poprej. V istem poslopju, nekoliko bolj umaknjeno, biva Giralpdi. Ce so zbrani kot danes, jih je dvajset po številu. Krepki sinovi so že praznični; oče povabi v kuhinjo pred ognjišče. »Tako je bilo, da se še spominjati nečemo več nazaj. Vi ne veste, kako so ob žetvi pribrenčali ti hudčiji. Latifundist, sorodstvo in še drugi. Spodaj ob glavni cesti so postavili vage in mi smo nosili in pripeljali ves pridelek. Izbirali so in vagali. Rajši so vzeli več, kot manj. Hudo je bilo, danes sem pa miren za srečo svojih sinov. Delali bodo in kar bodo pridelali, bo njihovo. Sina mi je vojska vzela. Kdo ve, če se bo vrnil. Tudi tega so krivi ti zlodejci nenasitni. Še prgišča jim nismo mogli skriti. Nikoli pa niso vprašali, kako se preživlja številna družina. Garali smo, da se nam je črno delalo od vročine. Oni so posedali v senci tam pri vili; mi smo pili vodo, oni vino, ki smo ga mi pridelali. Nebo bi se moralo sesuti, tako sem se pridušal, pa se ni nič zgodilo. Šele partizani so pregnali hudčije

v skrivališča in prinesli pravico. To vemo mi vsi in zato smo, tudi če govorimo italijansko, za Jugoslavijo in za Tita. Tako bomo lahko živeli, tako bodo ti črvčki, moji vnuki, živeli kot ljudje. Jaz sem star in betežen, ampak še imam toliko moči, da bi udaril, če bi prišli po delo mojih rok. Sedaj grem. Danes dobimo zakon, pisano listino, da smo gospodarji in zemlja je naša in bo. To vam pravim jaz in tako pravijo vsi tovariši.«

Ob cesti blizu zdravilišča je okrašena dvorana. Dekleta še nosijo zadnje sveže zelenje. Titova, Stalnova in Leninova slika so okrašene z bršljanom. Pod sindikalno zastavo in zastavami z rdečo zvezdo je nameščen prostor za govornike. Od vseh strani se zbirajo. Ob polni udeležbi zasedejo prostore vsi starejši, mladina se pomakne ob strani. Nastopajo ljudski govorniki, politični delavci, predani tovariši, ki niso niti v najtežjih trenutkih izdali skupne stvari.

Danes, 21. januar, je za Ankaranec zgodovinski dan, ker jim njihova ljudska oblast izroča dokumente o lastništvu. Boj je bil hud. Izkoriščevalci so pregnani in se nikdar več ne vrnejo ropat in krast. Fašizma je konec. Mi tukaj pa se bomo še borili, dokler ne izgine poslednji ostanek zločinstva. Utrjevali bomo ljudsko oblast in z dejanji potepali vse naklepe reakcionarnih imperialističnih slug, med katere spadajo tudi naše nekdanje pijavke. Z nami je delavski razred Trsta, Gorice, Tržica, Furlanije, z nami je vsa Jugoslavija, vsi njeni narodi. Kar smo dosegli, si ne damo več iztrgati iz rok. Kot je dejal tov. Kardelj, tako velja: Kolo zgodovine se ne bo nikoli več obrnilo nazaj, ne bo se zaradi tega, ker je deloven človek sprejel oblast, ker deli pravico pravičini. — Govorniki so toplo pozdravljeni. Vzklili so iz srca. Starejši so ganjeni, niso pričakovali, da se bo to kdaj uresničilo.

Komisija izroča dokumente med vzklili ljudski oblasti, Titu in Jugoslaviji, med klci vsemu delovnemu ljudstvu sveta.

Istra vstaja svobodna, v Istri se deli pravica, v Istri je zmagało ljudstvo.

Kakšni so prvi koraki za uresničevanje našega delovnega načrta

Od Šamca do Sarajeva mora steči še letos Mladinska proga

327 KM DOLGA PROGA!

180.000 BRIGADIRJEV BO GRADILO!

Mladina jugoslovanskih narodov je pripravljena, tudi mi mladinci in mladinke v Slovenskem Primorju. — Maršal Tito nam je rekel:

»Naj bi bilo to leto leto še bolj množičnega, še večjega delovnega poleta mladega rodu Jugoslavije, ne samo pri izgradnji, ampak povsod, kjer dela in se uči mladina.«

Pripravljamo se za gradnjo, kajti od priprave je odvisno, kako bomo izpolnili nalogo, ki nam jo je zadal dragi maršal Tito.

Vojkovi brigadirji pri gradnji temeljev mostu v Bjeli

Napake pri ustanavljanju trgovin pri krajevnih oz. mestnih odborih

Kontrolni Inšpektorat pri PPNOO v Ajdovščini je ugotovil, da nekateri naši aktivisti, člani Krajevnih ali Mestnih LO nimajo še dovolj jasnih pojmov pri ustanavljanju trgovin krajevnega oziroma mestnega odbora.

Jasen primer take nepravilnosti nam daje ustanovitev trgovine krajevnega LO v Cerknem.

V Cerknem obstoja že od leta 1945 dalje Nabavno-prodajna zadruga, ki se zelo dobro razvija, saj oskrbuje okrog 70 odstotkov vsega prebivalstva. Poleg zadruge pa obstojata še dve privatni trgovini. Trgovine krajevnih in mestnih odborov so se začele povsod ustanavljati, zato so tudi v Cerknem pričeli misliti na ustanovitev iste. Z ozirom na to, da je Cerkno tekono rodno osvobodilne borbe občutilo težke udarce okupatorja, je še danes precej slab porušeni, tako da prostora primanjkuje. Krajevni odbor ni našel primernega prostora za postavitev lokalov. Gospodarski odsek krajevnega ljudskega odbora je vedno pritiskal, naj se trgovina krajevnega odbora v Cerknem čim prej ustanovi. Člani krajevnega odbora v Cerknem so bili tako prepričani, da se trgovina ustanovi pod vsakimi pogoji. Zaradi tega se je KLO pričel pogajati s trgovcem Gabrijelom Bevkom iz Cerknega, da bi mu ta odstopil svojo trgovino, pod gotovimi pogoji. Tov. Bevk Gabrijel je uvidel »kot potrebno«, da odda svojo trgovino v najem KLO in jim je stavil naslednje pogoje:

Kot najemnino za prostore naj bi KLO plačeval 4800 lir mesečno, za uporabo inventarja pa 1200 lir. Poleg tega naj bi ostal kot poslovođaja te trgovine sin trgovca, uslužbenka v trgovini pa hčerka trgovca. KLO je v želji, da dobi »svoje« trgovino, pristal na te pogoje, sestavil pogodbo, podpisali so jo zastopniki KLO in pa trgovec Bevk Gabrijel. Le pravno ni bila ta pogodba še potrjena. Okrajni gospodarski odsek pa je pred sestavitvijo pogodbe nakazal to še pred sestavitvijo pogodbe 50% kontingenta tekstilnega blaga, češ saj to bo itak trgovina krajevnega odbora. KLO je takoj, ko je videl, da je trgovec Bevk prejel tako visok kontingent, napravil inženjersko, da bi ostalo blago za prodajo trgovini KLO.

Da omenjena pogodba ne ustreza interesom širokih ljudskih množic, je jasno, saj jo ne morejo sprejeti kot svojo lastno ustanovo, ker se tu zanje ni izvršila nobena bistvena sprememba, pač pa se je menjal le naslov. V zvezi z gornjo pogodbo pa se je pojavila v Cerknem tudi tendenca, da je treba sedaj zadrugo počasi zadušiti, namesto da bi se ustvarila zdrava konkurenca, konkurenca v obliki tekmovanja, kako s čim manjšimi režijskimi stroški in na čim boljši način postreže svoje odjemalce.

Gornji primer nam kaže, na kakšen način se ne smejo ustanavljati državne trgovine. Ljudska oblast stoji na stališču, da se ustanavlja čim več državnih trgovin, kajti državna trgovina bo preprečila delovanje raznim špekulantom, nudila bo svojim odjemalcem blago po najnižje mogočih cenah, svoje poslovneje si bo uredila s čim manjšimi režijskimi stroški, poleg tega pa bo načrtno razdeljevala blago, katero bo na razpolago za potrošnike. Ta njen uspeh pa bo mogoče le, če bo ustanovljena na zdravi podlagi.

Da se bo popravilo tudi stanje v Cerknem, je naš inšpektorat razveljavil najemninsko pogodbo. Gospodarskega

referenta, ki je forsiral ustanovitev trgovine KLO na ta način, pa smo posvarili.

Če bodo zadruga in trgovine KLO odnosno MLO delale na osnovi zdravega tekmovanja, bomo prav gotovo zadovoljili najširše ljudske množice, pripomogli bomo zdravemu razvoju in napredku našega gospodarstva, edino s tako perspektivo lahko pričakujemo nekaj res koristnega za delovne množice, zato moramo vložiti vse sile, da se zadruga in državne trgovine odnosno državni in združni sektor najtesneje med seboj povežeta in sodelujeta.

Zagotovimo material za načrtno delo

Mi smo v novem tekmovanju z novim produkcijskim, gradbenim, obnovitvenim in splošno gospodarskim načrtom, ki so ga izdelali naši organi za pripravo načrta z večjo ali manjšo udeležbo naših množičnih organizacij in ljudskih množic sploh. V tem novem tekmovanju pristopamo torej k delu sistematično, to pa od nas zahteva še večjo bistrost, še več gibčnosti in poštrevnosti ter iznajdljivosti in delavnosti kot vsa pretekla tekmovanja, ker moramo v novem tek-

Leto 1947 se bo bistveno razlikovalo od minulega ne toliko radi dela samega kot zaradi skupnega državnega načrta, ki ga bomo izvajali tudi mi Slovenci v Slovenskem Primorju. To bomo dosegli s priključitvijo na katero smo se že ves čas po končani vojni proti okupatorju pripravljali. Preteklo leto je bilo polno delovnih akcij, bogato na izgradnji in obnovi naše zemlje. Vse to je razumljivo. Hoteli smo nekaj storiti, delovati, pomagati domovini, čeprav si še nismo bili popolnoma na jasnem o naši zmogljivosti, nismo poznali do potankosti naše delovne sile, nismo poznali vseh delovnih prijemov, ki so potrebni za načrtno izvajanje gospodarske obnove in izgradnje.

Dosegli smo sicer velike uspehe, ki se dvigujejo v milijonsko vrednost. Vse to smo storili, vsaj večino s prostovoljnimi delom. Pregledali smo svoje vrste, ocenili moč, ugotovili potreba, tako da danes lahko predvidevamo. Znana teza velikega Lenina je da, predvidevati se pravi zmagati. Torej smo si zagotovili gospodarsko zmago, ki jo bomo v prvi petletki, vključeni v Ljudsko republiko Slovenijo ter s tem v Jugoslavijo, začeli uresničevati skupno z vsemi Jugoslovanskimi narodi. Biti nam mora jasno, da pomeni gospodarska politika Tita, da pomeni razvoj industrije in elektrifikacije, kar lahko bistveno vpliva na smer družbenih odnosov in da državi potrdilo, da ljudska oblast ne more ničesar storiti, kar ne bi služilo v blagostanje vsej državi, skupnosti, vsem državljanom. Skupni pogledi so prvenstveni, ti nam morajo biti razumljivi. Vedeti moramo, zakaj bo mladina gradila novo železniško progo, zakaj nove tovarne, elektrarne, čeprav ne stojijo za našo vasjo.

Biti pa nam more razumljivo in kakor na dlani, da smo dolžni poleg velikih skupnih del, z vso pripravljenostjo obvladati in zaceliti rane doma. To se pravi, da ostaja obnova našega podežolja

ramo vložiti vse sile, da se zadruga in državne trgovine odnosno državni in združni sektor najtesneje med seboj povežeta in sodelujeta.

Da se ne bodo ponavljale gori navedene napake, je potrebno naslednje: Krajevni LO skupno z okrajnim LO naj proučijo pogoje postavitve državne trgovine, upoštevajoč vse gospodarske pogoje v posameznih krajih.

O postavitvi teh trgovin naj se vedno predhodno razpravlja na zboru volivcev. KLO so dolžni ozir. morajo nepristransko podpirati združni in državni sektor, da se med njima razvije zdravo tekmovanje.

Inšpektorat kontrolne komisije.

movanju prekoračiti načrt, ki je strokovno in znanstveno predviden kot naša delovna naloga. To svojo nalogo bomo izvršili pravilno, če se bomo obogatili z vsemi izkušnjami iz preteklosti, znali vse dobre strani uporabiti za delo v bodočnosti in odpraviti vse slabe strani.

Danes bi pred vsem govorili o tem, kako zagotoviti material za načrtno delo. V preteklih tekmovanjih dobro vemo, da smo za gotova gradbena ali celo proizvodna dela napravili nekaj improvi-

ziran načrt in pristopili takoj k delu, za našačjo se na naše sposobnosti, na našo iznajdljivost. To je zahtevalo od nas vseh, da smo bili v istem času načrtovalci, delavci in oskrbovalci materiala. Tako je prišlo do tega, da so poedini mizarji v času, ko bi morali vršiti svoje delo iskali les, ga nabavljali in prevažali, poedini zidarji iskali opeko in apno, se prav tako ukvarjali z dobavo in prevozom itd. Tak način dela bi bil odslej naprej nepravilen kljub temu, da smo v preteklih tekmovanjih samo s takim načinom dela lahko uspeli ustvariti vse, kar smo dosegli. Danes pa bi bil tak način nepravilen in s takim delovnim načinom ne bi niti dosegli, kaj pa šele prekoračili našega načrta.

Iz tega torej sledi, da se mora v novem tekmovanju vršiti delo organizirano in sistematično. Ze danes poedinci sprušujejo, ali smo prenehali na Primorskem tekmovati itd. Nekateri čakajo gradbene sezone. Vsi pa moramo vedeti nekaj. Mi že danes tekmujemo. V trenutku, ko na primer nastopi gradbena sezona, je treba na predvidena mesta poslati samo določeno število delavcev strokovnjakov, delavcev prostovoljcev in delo se mora pričeti. Da se bo pa to delo lahko pričelo, pa mora biti tam pripravljen gradbeni material, to se pravi, da mora ta material nekdo pripraviti in ga tja pripeljati. In ta nekdo ni nihče drugi kot mi sami, naše obnovitvene zadruga itd.

Torej je potem le res, da že sedaj tek-

muje. Seveda je res. In večina naših ljudi dejansko pripravljajo material za načrtno delo. Tako že danes žgo apno in ga bodo sporazumno z gradbenimi podjetji prepeljali na mesta gradenj pred gradbeno sezono, ga preskrbeli tudi za tiste kraje, kjer se lahko vrši notranje delo, prav tako se vrši priprava lesa za mizarska dela, za ostrešja, za potebo industrije, za gradbena podjetja, obnovo in novogradnje. Kjer k takemu delu ljudje še niso pristopili, naj pristopijo takoj, če hočejo svoj načrt uresničiti. Dobro morajo premisliti in se pozanimati, kje so predvideni materiali za njihova dela, ki so predvidena v načrtu, oskrbeti in zjamčiti morajo pravočasen dovoz tega materiala in ne smejo pri tem pozabiti na nobeno stvar kot na primer cement, žeblice, okovje, steklo, električna napeljava itd., ker bi vse to samo povzročilo zavlačevanje dela.

Prav enakega pristopa pa zahteva od nas priprava orodja in strojev, ki je nujno potrebna za predvidena dela. Ze danes moramo točno vedeti, kje so za nas na razpolago gotovi stroji, kdaj jih bomo rabili itd.

Naše množične organizacije morajo skupno z organi ljudske oblasti in sindikati to vprašanje priprave materiala resno preudariti in organizirati še povsod tam, kjer tega ni, vsa potrebna dela za pripravo materiala. S takim načinom stopamo v tekmovanje in to je jamstvo, da bomo naloge načrta ne samo izpolnili, ampak tudi prekoračili.

DOMA PA BOMO TUDI GRADILI

še vedno naša naloga, ki ji moramo posvetiti vso pažnjo. Tega ne smemo zabrisati sami pred sabo, sicer bi morali priznati, da ne sledimo pozivu drugega maršala Tita in da ga ne razumemo. Res pa je nekaj drugega, da smo pripravljeni sleherni hip, kadar kliče Tito, domovina, bodočnost in bodoča pokoljenja.

Ostaja pa še drugo vprašanje, ki ga moramo načeti prav sedaj, ko smo pregledali vrste frontašev in njih pripravljenost. In kaj je tisto drugo? Mi dobro vemo, da bo obnove nekdanj konec, ker bo vse obnovljeno. Kaj tedaj? Dejali bi, tedaj bomo pričeli graditi. Izkušnje pa nam pravijo drugače, namreč, da bi ravnali napačno, ako ne bi že sedaj pričeli z gradnjo novih objektov, podjetij, tovarn in naprav.

Pred nami stojijo v letošnjem letu dela večjega obsega. To je melioracija ali reguliranje Lijaka, Korentana in zgornjega toka (Timava) Reke. S tem bi se povečala in to občutno, površina plodne zemlje, ker bomo v vseh treh slučajih ukrotili in poglobili struge, zemljo pa iztrgali vodnemu pustošenju.

Poglejmo območje Lijaka danes. Podnebje je tam sila ugodno, ni podvrženo dejstvom burje kot gornja Vipavska dolina. Dolžina prizadetega ozemlja znaša okrog 7 km, površina pa do 250 ha. Vsa ta ogromna površina predstavlja pust svet, kjer danes uspevajo kisle trave, katere pa ne predstavljajo občutne vrednosti. Ni čuda če so lastniki tamkajšne zemlje pokazali živo zanimanje za rešitev tega vprašanja in vidijo v tem velik pozitivni gospodarski moment. Z regulacijo in poglobitvijo Lijaka bi se obsežno zemljišče osušilo in bo imelo vse pogoje, da sprejme žlahtno sadjarstvo. Tako bo naravnost sijajno uspevala trta, breskve, hruške itd., kakor tudi vrtna kultura, ki bodo vrednost zemljišča povišale za 5. celo za 10 krat. Zemlja v tem pasu je ena najboljših, možna bo sistematična obdelava in sodoben na-

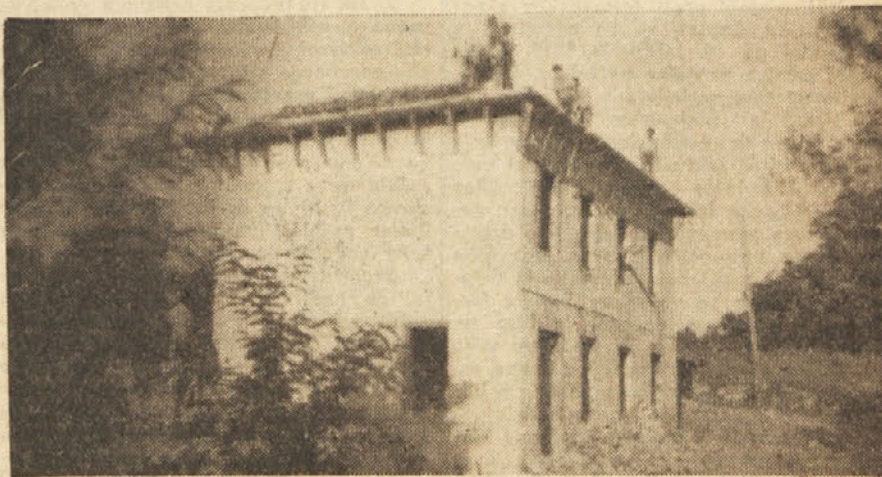
čin gojenja žlahtnih kultur bo že prvo leto pokazal uspehe, ki pa bodo iz leta v leto še večji. Potrebno bo, da se dela v najkrajšem času lotimo, da bo uspeh in dokončna ureditev zagotovljena. Čim bodo ta dela dokončana, bo možno urediti tudi obrobna zemljišča, ki so istočasno potrebna osuševanja, v slučaju suše pa je zajamčeno umetno namakanje. Naš kmet vidi v tem vso pažnjo, ki jo posveča naša ljudska oblast njegovemu zboljšanju.

Enake važnosti je regulacija Korentana, ki se izliva v Nanašo (nad Hruševjem proti Postojni). Območje, ki je podvrženo škodi in ki ne daje radi tega kar bi moralo je dolgo okrog 750 m. Slično kot pri Lijaku uspevajo le kisle trave, ki pa so celo za živino nepriporočljiva krma. Izboljšava zemljišča pa bo dovolila gojenje njivske kulture, ob kateri je naš kmet dejansko zainteresiran. Mrtva zemlja bo pridobila svojo veljavo, ker bo naše delovno ljudstvo obvladalo

naravne sile, kar je bilo vse do danes nemogoče. Razlog je bil ta, da gospodarski fašistični režim ni nudil ničesar kar bi služilo stvari delovnega ljudstva in ker mu je prijala zaostalost našega kmečkenga življa, ki je bilo v večjih primerih prisiljeno zapustiti lastno grudo in iskati kruha po svetu.

Kot tretje območje, ki nas v tem letu pričakuje, da mu priskočimo na pomoč je regulacija reke Reke (Timava) od mosta pri vasi Polje (pri Ilirski Bistrici) proti Jablanici. Območje zavzema dolžino 8 km, prerez je 10 krat večji kot pri Lijaku. Regulacija bi tu pomenila isto kot v prejšnjih dveh primerih. Z regulacijo struge pa bi pridobili znatno ozemlje.

Res je, časi se sučejo, toda zasukali smo jih mi sami. Izkoriščanje, neznanje, zaostalost jemlje konec in uveljavlja se »navaden« deloven človek, kot odločujoča sila nove družbe.

Novozgrajena šola v Vrtovinu. Za izgradnjo domovine moramo graditi proge, tovarne, elektrarne, ceste, žele, izsuševati zemljo, pripravljati gradbeni material, da si zagotovimo blagostanje.

BORBA ZA KOROŠKO

Slovenski narod zahteva Slovensko Koroško, ker je tu obstojala vedno največja nevarnost germanske agresije, ker hoče zavarovati svobodo vsem Slovencem in vsem jugoslovanskim narodom.

Boj za Koroško ni v ničemer različen od boja za Julijsko krajino, kjer je treba zavarovati interes slovenskega življa. Če se Jugoslavija bori na eni strani proti imperialističnemu pritisku sedanje neodemokratske Italije, se na drugi strani proti Avstriji, ki je še bolj nevarna naša svobodi, ker za njo pritiska Nemčija, ki se do danes še ni odpovedala svoji napadalnosti.

Izhodišna točka za vse zavezniške in združene sile pri urejanju njihovih odnosov s povojno Avstrijo mora biti deklaracija Moskvske konference od oktobra 1943. V tej deklaraciji sta postavljena dve načeli: obnove neodvisne Avstrije in njena odgovornost za udeležbo v vojni na strani hitlerjevske Nemčije.

Vlada FLRJ, ki v celoti sprejema obe načeli Moskvske deklaracije, ki ju ni mogoče ločiti drugo od drugega, želi opozoriti, da obstojata odgovornost in krivda Avstrije, ki izhajata iz njene udeležbe v vojni na strani hitlerjevske Nemčije, v naslednjem:

V ustvarjanju načrtov in izvrševanju priprav na napad na Jugoslavijo, v aneksiji jugoslovanskih ozemelj in v germanizaciji jugoslovanskega prebivalstva. V Avstriji so bili že pred anšlusom ustvarjeni taki načrti in so se izvajale take priprave, ki so prihajale od izraza v podpihovanju stare avstrijske ideologije o pravicah Nemcev do germanizacije jugoslovanskih dežel, v ustvarjanju in širjenju nacistične teorije in nujnosti uničenja slovenskega naroda, v ustvarjanju posebnih kadrov za okupacijski režim, kakor tudi za germanizacijo v Jugoslaviji, v ustvarjanju posebnih avstrijskih centrov za organiziranje pete kolone v Jugoslaviji itd. Vsi tukaj naštetih in številni drugi pripravljalni ukrepi so bili po anšlusu še okrepjeni.

V vsestranski udeležbi pri hitlerjevskem napadu na Jugoslavijo. Avstrija je postala brez odpora glavno vojaško oporišče, s katerega je hitlerjevska Nemčija 6. aprila 1941 izvršila napad na Jugoslavijo. Prav tako brez odpora je postal sestavni del hitlerjevskega vojnega potenciala tudi celokupni ekonomski potencial Avstrije ter v celoti služil hitlerjevskemu vojnemu stroju. Komandna sestava hitlerjevskih čet, ki so izvedle napad na Jugoslavijo, je bila v znatnem delu avstrijska. Na čelu teh čet so bili avstrijski generali, ki so med drugim pripravili načrt za bombardiranje Beograda in vodili njegovo izvršitev. Avstrijske vojaške formacije in avstrijski vojniki so prišli v sestavo hitlerjevske armade ter sodelovali pri izvedbi napada in pri okupaciji Jugoslavije.

V okupaciji jugoslovanskih dežel in izvajanju vojnih zločinov nad jugoslovanskim prebivalstvom. Gestapo in vojaški upravni in ekonomski aparat na okupiranih ozemljih Jugoslavije sta bila organizirana in sestavljena po večini iz Avstrijcev, ki so skupno z Nemci iz rajha izvršili strahovite zločine nad jugoslovanskim prebivalstvom (množične usmrtitve, zveržanje mučenj, streljanje talcev, odvajanje v koncentracijske taborišča, odvajanje na prisilno delo v Avstrijo in Nemčijo, prisilno izseljevanje jugoslovanskega prebivalstva itd.) in ropali jugoslovansko imovino, ki so jo odvažali v glavnem v Avstrijo.

Vlada FLRJ smatra, da je do take udeležbe Avstrije v hitlerjevski agresiji proti Jugoslaviji in v izvrševanju takih zločinov nad jugoslovanskimi narodi prišlo zaradi tega, ker stara avstrijska stremjenja po zaslužanju jugoslovanskih narodov, po odvzemanju jugoslovanskih nacionalnih ozemelj, po nasilni germanizaciji jugoslovanskega prebivalstva niso izginila v Avstriji, ki je bila ustvarjena po prvi svetovni vojni, ampak so se okrepila, in to ne samo zaradi obstoja agresivnih sil v Avstriji, ampak tudi zaradi cele vrste mednarodnih okoliščin.

Vlada FLRJ, ki sledi sklepom anti-hitlerjevske koalicije, ki sledi interesom miru in vzpostavitve demokratičnih ter dobrih sosedskih odnosov med Jugoslavijo in Avstrijo, smatra za nujno potrebno, da se v Avstriji likvidirajo viri napadalnosti. Vsako preprečevanje priključitve Slovenske Koroške in slovenskih delov Štajerske Federativni ljudski republiki Jugoslaviji ter odrekanje pravic Gradiščanskim Hrvatom predstavlja ne samo podpiranje avstrijskih in nacističnih germanizatorskih in osvajaških tradicij, ampak tudi zaviranje resnične demokratizacije Avstrije, izgradnje njene svobodne in neodvisne države ter vzpostavitve njenih normalnih odnosov z Jugoslavijo, nasproti kateri jo narava sama sili k bližnjemu sodelovanju.

Zahtevo po priključitvi Slovenske Koroške in slovenskih obmejnih delov Štajerske k Jugoslaviji in po zagotovitvi nacionalnih pravic Gradiščanskim Hrvatom, ki izhaja iz načel in sklepov anti-hitlerjevske koalicije in ki je prežeta s splošnim interesom izgradnje demokratičnega mira, opira vlada FLRJ na zgodovinska, etnična, ekonomska in geografska dejstva ter na prispevku narodov Jugoslavije — zlasti še Jugoslovancov v Avstriji v borbi proti germanskim napadalcem. Ta dejstva so že navedena v spomenici od 18. februarja 1946. Vlada FLRJ smatra za nujno potrebno, da ponovno ugotovi naslednje:

Današnja Slovenska Koroška je samo ostanek nekdanjega slovenskega ozemlja, ki je bilo nekoč nekajkrat večje, kakor sedanje ozemlje, čigar znaten del je Avstrija iztrgala slovenskemu narodu in ga germanizirala. Na tem ozemlju se je razprostirala prva slovenska država — Karantanija. Središče te države, na katero so navezane bogate tradicije slovenskega naroda, je bilo na Slovenskem Koroškem. V srednjem veku je bila tu zibelka slovenske državne samostojnosti in slovenskega naroda sploh. Slovenska Koroška je vedno sodelovala v političnem in kulturnem življenju slovenskega naroda, v najnovejšem času pa je bil v njej eden izmed centrov kulturnega življenja Slovencev, ki je imel pomembno vlogo pri izoblikovanju slovenske narodnosti.

Čprav je bila Slovenska Koroška stoletja izpostavljena germanizaciji, se je vendar le ohranila kot strnjeno slovensko etnično ozemlje. V njej živi danes 120.000 Slovencev — 60.000 Nemcev, ki v glavnem živijo po mestih, pa je rezultat in živ dokaz nasilne stoletne germanizacije.

Značilno za geografski položaj Slovenske Koroške je to, da je njeno ozemlje odprto proti jugovzhodu, to je proti Jugoslaviji, kamor vodijo njene prirodne, iz davnih časov izkoriščane komunikacije. Slovensko Koroško se je ekonomsko razvijala in izoblikovala kot sestavni del slovenskega gospodarskega organizma. Njena ločitev od ostalih slovenskih področij, to je od Jugoslavije, po prvi svetovni vojni in njena priključitev k Avstriji sta pomenili ne samo prekinitev njene normalnega in naravnega ekonomskega razvoja, ampak tudi nazadovanje in propadanje cele vrste njenih gospodarskih panog.

Po prvi svetovni vojni je bila Jugoslaviji s saingermanskim pogodbo zadana krivica tudi v tem, da so bili slovenski obmejni deli Štajerske — občina Sobota, predel Lučane in radgonski trikot — dodeljeni Avstriji. Izmed celotnega števila prebivalstva tega področja, ki znaša 10.000 ljudi, jih je 6000 Slovencev, ki so ohranili svojo nacionalno zavest, jezik in nacionalno kulturo. Njihova usoda v Avstriji je bila enaka usodi koroških Slovencev.

Kljub vsem obveznostim glede nacionalnih manjšin je Avstrija brezobzirno teptala življenjske in nacionalne pravice Gradiščanskih Hrvatov, ki živijo v Vzhodni Avstriji na Gradiščanskem. Gradiščanski Hrvati so zavzemali veliko področje. Danes jih je ostalo okrog 70.000. Pred zlomom avstroogrske monarhije so bili izpostavljeni pritisku madžarskega režima in sosednih Nemcev. Za časa saintgermanske Avstrije in v nacistični Osmarški so bili izpostavljeni premišljeni in načrtni germanizaciji. Iz njihovih šol in javnega življenja so sistematično izrinjali hrvaški jezik in vsiljevali nemškega. Njihovim javnim, gospodarskim in političnim organizacijam je bilo ovirano delo ter onemogočena dejavnost z različnimi upravnimi in nasilnimi ukrepi, ki so izkazovali močan in zavesten odpor, ki je prišel do izraza zlasti med drugo svetovno vojno. Kljub nasilnemu raznarodovanju so Gradiščanski Hrvati ohranili svojo nacionalno zavest, svoj jezik, svoje običaje in stalno zvezo s svojo hrvaško domovino.

Jugoslovanski narodi, ki so bili stoletja žrtve germanskega nasilja in ki so to nasilje plačali z izgubo velikih ozemelj ter z raznaroditvijo velikega dela svojega življa s strani germanskih osvajačev, imajo pravico, da se 200.000 njihovih bratov ne pusti, da bi bili tudi nadalje v Avstriji izpostavljeni nacionalnemu zatiranju in germanizaciji. Do tega imajo pravico tudi zaradi svoje udeležbe v vojni, zaradi svojih žrtev in prispevka, ki so ga dali za stvar zmage nad nacizmom, zaradi stoletne borbe koroških Slovencev in Gradiščanskih Hrvatov proti germanskemu zatiranju ter še posebej zaradi njihove borbe proti nacizmu in hitlerjevski napadalnosti. Posebej je treba poudariti dejstvo, da je bila Slovenska Koroška edino področje v mejah tretjega rajha, v kateri se je edino slovenski narod dvignil k oboroženi borbi proti hitlerjevski Nemčiji, prepričan, da mu bo zavezniška zmaga prinesla nacionalno osvoboditev, kakor je bilo to objavljeno v vseh deklaracijah antihitlerjevske koalicije. Ta demokratična borba Jugoslovancov v Avstriji za njihove nacionalne pravice ter za priključitev Koroške in obmejnih slovenskih delov Štajerske k Jugoslaviji je veliko več prispevala k skupni zmagi kot celotno prebivalstvo Avstrije.

Zaradi tega ima vlada FLRJ, obrazloživši v posebnih aneksih dejstva:

Udeležba Avstrije v hitlerjevski agresiji in okupaciji Jugoslavije; narodno-osvobodilna borba koroških Jugoslovancov v Avstriji; etnični značaj Slovenske Koroške z etnografskim atlasom; zgodovina koroških Slovencev; geografska in ekonomska povezanost zahtevanega ozemlja z Jugoslavijo — in Gradiščanskimi Hrvatje, čast predložiti naslednje zahteve:

1. Da se Slovenska Koroška v površini 2470 kvadratnih kilometrov in v 180 tisoč prebivalcih ter obmejni slovenski deli Štajerske v površini 130 kvadratnih kilometrov in v okrog 10.000 prebivalcih, priključijo k Jugoslaviji in da se nova razmejitev izvrši na temelju črte, ki jo določa FLRJ.

2. Da se prepreči nadaljnja germanizacija Gradiščanskih Hrvatov in da se reši njihovo vprašanje, bodisi s podelitvijo posebnega statuta z zajamčenimi nacionalnimi pravicami ali — kot predlaga vlada FLRJ za ostale Jugoslovane, ki bi še ostali v Avstriji — z njihovo izmenjavo z ono avstrijsko manjšino, ki bi v smislu nove razmejitve prišla pod Jugoslavijo in ki ne predstavlja nič drugega kakor rezultat nasilne germanizacije v teku zadnjih desetletij.

Jugoslavija s polno pravico pričakuje, da bodo zavezniški upoštevali njen veliki prispevek k skupni zmagi nad fašističnimi zavojevalci in izpolnili njene upravičene zahteve v pogledu Slovenske Koroške, slovenskih obmejnih predelov Štajerske in Gradiščanskih Hrvatov, in to toliko prej, ker pri izdelavi dosedanjih mirovnih pogodb njene upravičene zahteve niso bile upoštevane v odgovorajoči meri. Jugoslovanska vlada upa, da se tokrat ne bo ponovil postopek, ki mu je bila izpostavljena FLRJ ob tej priložnosti.

Skupna fronta demokracije v Italiji bo preprečila pot reakciji

Na zaključni seji nacionalne konference Komunistične partije Italije v Firencah je imel generalni sekretar Palmiro Togliatti govor, v katerem je omenil, da nastopa Komunistična partija v sedanjih razmerah kot vodilna sila ne samo delavskega razreda, ampak tudi vseh širokih množic delovnega ljudstva Italije.

»Večina članov Partije,« je rekel Togliatti, »je sedaj doumela, da politična Partija predvideva vrsto političnih aktov in borbenih faz, ki so povezani in vzajemno odvisni, aktov, za čijih uresničenje mora uporabiti Partija ves svoj vpliv na vse sloje delovnega prebivalstva.«

Vodilna vloga in moč Komunistične partije se da pojasniti s tem, ker njena aktivnost z razliko od vseh drugih strank, ki preživljajo težko krizo, v celoti odgovarja njenemu programu in načelom. Ko govorimo o demokraciji, svobodi in socializmu, izražamo najgloblje težnje množic, ki gredo za nami s prepričanjem, da jih vodimo k dosegu omenjenih ciljev.

Glede konkretnih nalog Partije je Togliatti rekel: »Da bi pravočasno preprečili pot reakciji, je nujno potrebno ne samo krepiti Partijo, ampak razširiti tudi skupno fronto demokracije v deželi ter ustvarjati trdne sporazume z onimi političnimi silami, ki so sposobne, da stopajo naprej na temelju demokracije.«

Grška demokratična armada je pričela z boji na otoku Rodos

Kakor poročala AP in Reuter, je napad 500 pripadnikov grške demokratične armade monarhifašistične enote v bližini mesta Jasmosa in Poliantosa, 15 milj zahodno od Komotina v Trakiji. Po peturnem boju so se umaknili, ko so izvršili svojo nalogo. V boju je padlo več vojakov.

Sile grške demokratične armade so se tudi uspešno bojevale proti monarhifašističnim enotam na področju Kozana in v severni Grčiji, kakor tudi v mestih Argos in Orestikon, 10 milj južno od Kastorije. Svoje akcije so razširile tudi na otok Rodos.

Sile demokratične armade so prekinile telefonske zveze med Solunom-Ede-som ter med Atenami in Lariso.

Francozi trpijo občutne izgube v borbi z Vietnamom

Vietnamski radio v Hanoju je sporočil, da so v zadnjih dneh bojev v Hanoju in okolici Francozi doživeli težke izgube v ljudeh in materialu.

15. januarja so bile po istem poročilu ogorčene borbe med francoskimi in vietnamskimi silami v jugozahodnem predelu Hanoja v bližini bolnice Vong. Ob tej priložnosti so bile francoske izgube tako resne, da so morali hitro poslati ojačenja. Istega dne je bilo uničenih 5 francoskih tankov pri napadu francoskih čet na bolnico v Bah Maju in na radijsko postajo v Hanoju. Pri poskusu zasedbe letališča v Bah Maju so Francozi izgubili 12 vojakov.

Kakor se je izvedelo, je bilo pri bombardiranju Nam Dinh po francoskih bombnikih ubitih 200 ljudi.

V isti oddaji je vietnamski radio sporočil, da je bilo uničeno večje število francoskih padalcev, spušenih 12. januarja na prostoru Hue, na pol poti med Hanojem in Saigonom. Ob tej priložnosti so vietnamske čete zaplenile znatne količine materiala in opreme, vržene iz letal.

Pri pregledu položaja je vietnamski radio sporočil, da so trenutno v teku borbe pri mestu Tuihoa, 200 milj južno od Turana.

Uprave ladjedelnic v Trstu nočejo zaposliti partizanskih borcev

Zveza primorskih partizanov v Miljah je protestirala pri ravnateljstvu ladjedelnice Sv. Roka, ker je najelo novo osebo, ni pa zaposlilo nobenega bivšega partizana. Odredba št. 235 ZVU določa, da morajo podjetja, ki sprejemajo v službo nove ljudi, zaposliti 50 odst. partizanov-borcev in povratnikov. Kljub temu pa se omenjeno podjetje ni držalo odredbe Zavezniške vojaške uprave.

Poljski vohuni so prejeli za izdajstvo dostojno kazen

Na razpravi proti Groholskemu in so-krivcem je državni tožilec v svojem končnem govoru poudaril, da je izvrševala teroristična organizacija (VIN) samo vlogo plačanega vohuna. Poljsko podzemlje nima mnogo članov niti moči. Če ne bi prejemale pomoči iz inozemstva, bi sploh ne moglo obstajati.

»Čudno je,« je izjavil državni tožilec, »da vodijo vohunski sledovi do vrat nekega veleposlanika, ki je na ta način kršil najosnovnejša načela diplomatskih odnosov med dvema državama.«

Groholski, Bacak in Kalički so bili obsojeni na smrt. Kristina Posiorek, ki je tvorila med njimi zvezo, pa na 10 let robije.

PROTEST VUJA-e JE IZRAZ OGORČENJA LJUDSTVA SLOVENSKEGA PRIMORJA

Cona B ostro protestira proti ropanju ljudske imovine

V Pulju so se odigrali krvavi dogodki. Civilna policija je streljala v množico delavcev, ker so branili svojo skupno last in ljudsko imovino. Celotna cona A je izpostavljena ropanju, posebno predeli, ki bodo priključeni Jugoslaviji. Zločinsko početje je organizirano, odločno, če ne vodilno vlogo igrajo anglo-ameriške zasedbene oblasti. Za Puljske žrtve terjajo »zadoščenje tržške proletarske vrste, delovno ljudstvo vse cone A.«

Nič manjše pa ni ogorčenje ljudstva v coni B, ko ugotavlja teror in zločinska dejanja v coni A. Posebno žrtve v Pulju so povzročile val neizmernega ogorčenja. Tepta se skupna pravica, zakoni in dogovori, mesto tega je postal zločin postava.

Številni protestni shodi, odkoder pošilja jo resolucije, se dan na dan vrstijo. Ljudstvo govori. Prebivalci Il. Bistrice, delavci in kmetje v svoji resoluciji pišejo:

»Dovolj je zločinov! Napreden svet se je boril proti fašizmu, toda ne za zmago take demokracije kot jo vodijo anglo-ameriške vojaške oblasti v coni A. Danes ropajo stroje, streljajo v množice delavcev, ki varujejo občeljudsko lastnino. Mi pa izjavljamo, da smo pripravljeni se boriti proti vsem krivicam in nasilju, obsojamo početje oblasti v coni A, obsojamo vlade, ki so za to odgovorne. Pravica je samo ena in antifašisti v Julijski krajini si jo bodo zagotovili če danes ne — tedaj jutri.«

Ranjeni delavec Cherstaldi Aldo, žrtev civilne policije. Še danes padajo žrtve za dosego pravic delovnega ljudstva, za obrambo ljudske imovine

Na Poliskem je zmagala demokracija

CELO TUJI DOPISNIKI PRIZNAVajo PRAVILEN POTEK VOLITEV V SEJM

Poljsko ljudstvo je z največjim navdušenjem in radostjo sodelovalo pri volitvah v zakonodajni Sejm. Ljudstvo je manifestiralo svoje zaupanje v zmago demokracije in napredka s tem, da je množično odhajalo na volišča. Po vsej državi je vladalo praznično razpoloženje. Ilegalne teroristične tolpe pa so na večjih mestih poizkušale motiti mirno izvajanje volitev, vendar so bili vsi poizkusi preprečeni. V poljski prestolnici — Varšavi — je že dopoldne glasovalo veliko število volivcev.

Po dosedanjih izidih je glasovalo v mestu in okrožju Wrocław več kot 90% volivcev. V okrožju in mestu Katowice je dosedaj glasovalo 97% volivcev. V mestu Nisa je glasovalo 100%; v Bitomu 100%, v Ratiboru 95%, v Stelci 95%, v mestu Katowice od 18. ure 89%, v okrožju Katowicu pa je glasovalo do večera 90% volivcev. Velika volivna udeležba je bila tudi v mestu Lodz. V mestu Olsetinu je glasovalo več kot 90%.

Ilegalna teroristična tolpa je poskušala motiti izvedbo volitev v mestu Jesko, vendar je bila razglašena. Tolpovji so pustili dva mrtva, več pa je bilo ujetih. V okrožju in mestu Lublin je glasovalo 97% volivcev. V Gdansk in Gdini je prišlo veliko število volivcev na volišča. V mestu Leba je glasovalo 100%, v okrožju Bidgošč, v okraju Helmu je glasovalo 92%, v okraju Hoinice 88% in v okraju Subine 91%. V Bialostoku je glasovalo veliko število volivcev, v Stettinu je prišlo na volišča do 16. ure popoldne 70% volivcev. Iz Krakowa javljajo o veliki udeležbi volivcev. V Poznaniu je do 12. ure glasovalo 55%.

Volivna udeležba je naraščala od ure do ure. Kljub težji in snegu, ki je pričel naletavati okrog 13. ure, so se zbirali volivci v belorodni zastavicami in volivnimi listami pred volišči, manifestirajoč za blok demokratičnih strank. Volivni izidi pa še ne bodo objavljeni. Po

poljskem volivnem zakonu ne objavljajo delnih izidov. Vse rezultate pošiljajo osrednji volivni komisiji, ki je dolžna objaviti končni rezultat najpozneje 12 dni po volitvah t. j. do 31. januarja.

Dopisnik Reuterja John Pitt priznava v svojem poročilu iz Varšave, da se je poljski narod množično udeležil volitev v zakonodajni Sejm. Med drugim poroča, da je po poročilih iz poljskih mest volilo v notranjosti dežele dopoldne 50 do 75 odstotkov volivcev. Dopisnik priznava, da je pri volitvah sodelovalo veliko število volivcev v vseh volivnih okrožjih, pa tudi v tistih, kjer je vodstvo Mikolajczykove stranke ukazalo svojim pristavcem, naj bojkotirajo volitve.

Pitt pravi, da je v posameznih četrtih Varšave glasovalo 100% volivcev. V vseh varšavske okolice in v mestecih je bil položaj isti kot v sami Varšavi.

Dopisnik prenaša nato izjavo Stanisława Mikolajczyka v kateri je rečeno, da ga je na volišču dočakala množica ljudstva, ki je demonstrativno pričela klicati: »Vrni se v London!« »Dol s Schumacherjevim prijateljem!« »Izdajalec!«

V svojem drugem poročilu iz Varšave poroča dopisnik tudi to, da so bile volitve izvedene v redu in miru. Nato pravi, da je po poročilih tujih novinarjev glasovalo več volivcev, kakor se je pričakovalo in da niso opazili nikakega pritiska na volivce.

Dopisnik »Manchester Guardian« objavlja poročilo, v katerem skuša zanikati svobodo volitev v Poljski. Podpirajoč reakcionarne protiljudske elemente z Mikolajczykom na čelu, prinaša dopisnik izjavo Vincenca Bruja, člana nacionalnega sveta in predstavnika Mikolajczykove stranke na volišču v hotelu »Bristol«, v kateri ta pravi, »da niso prišle nikake pritožbe zaradi načina izvedbe volitev v njegovem volivnem okrožju«, da pa v nekem drugem okrožju volitve »niso bile svobodne«.

iz Trsta ali Tržiča v Jugoslavijo. Ker Trst in Tržič spadata še vedno v cono A, nima italijansko zunanje ministrstvo nobene pravice določevati pravil, ki bi se jim morali pokoravati tržški ali tržiški delavci.

Hkrati izvaža italijanska vlada različen material iz krajev cone A ter na ta način krši sporazum med Jugoslavijo in Anglo-američani. Po incidentih v Pulju nadaljujejo isto delo tudi v Trstu. Odvažajo pisarniški material in opremo iz uradov inspektorata za delo v Trstu, ki je pripadal fašističnim korporacijam, zdaj pa je odvisen od ZVU. Za to se ZVU ne meni in mirno dopušta, da odvažajo v Italijo imovino, ki bi morala ostati v Trstu in pripasti svobodnemu tržškemu ozemlju kot državna last.

jo z vsako aktivnostjo v času delovanja komisije Varnostnega sveta, pod pogojem, da bodo to storile tudi vladne sile.

V resoluciji EAM-a se poudarja, da morajo vsi pošteni Grki pomagati komisiji pri njenem delu, da bi ji na ta način omogočili, da sprejme objektivne zaključke, ki bodo prispevali k normaliziranju položaja v Grčiji.

Osvobodilna fronta Grčije zahteva prekinitve operacij med delom anketne komisije

Narodno osvobodilna fronta Grčije (EAM) je objavila resolucijo, v kateri zahteva, naj partizanske sile preneha-

Nadaljevanje s 5. strani.

je razvila tudi največja borba za prvaka, saj je bilo zbranih na tej progi 45 najboljših smučarjev dolgoprogašev, ki so se borili za naslov prvaka. Največja borba je bila med tovariši Zupanom Mirkom J. A., Miklavičem Ladom iz Livka in Kolencem Ivanom iz Lokve v Grgarskem okraju. Pri njih je par sekund odločilo vrstni red na tabeli.

Rezultati so bili naslednji:

Moška patrola na 5 km:

1. Livk II., Soško smučarsko društvo (Namar, Faletič, Hrast) 37'50".
2. Livk I., Soško smučarsko društvo (Šekli, Sturm, Hrast B.) 38'10".
3. F. D. Rudar, Idrija (Kumer, Monas, Čibej) 43'30".
4. Cat. Trst (Petricenich, Fulizie, Tomas) 49'20".

Mladinke na 5 km:

1. Carpentieri Marija, F. D. Rudar, Idrija 52'49".
2. Velikonja Lidija, F. D. Rudar, Idrija 57'05".
3. Felc Zdravka, F. D. Rudar, Idrija 58'26".

Članice na 5 km:

1. Valenčič Mimi, Vipava 48'.
2. Mrak Mira, F. D. Rudar 50'25".
3. Gnezda Anica, F. D. Rudar 51'09".

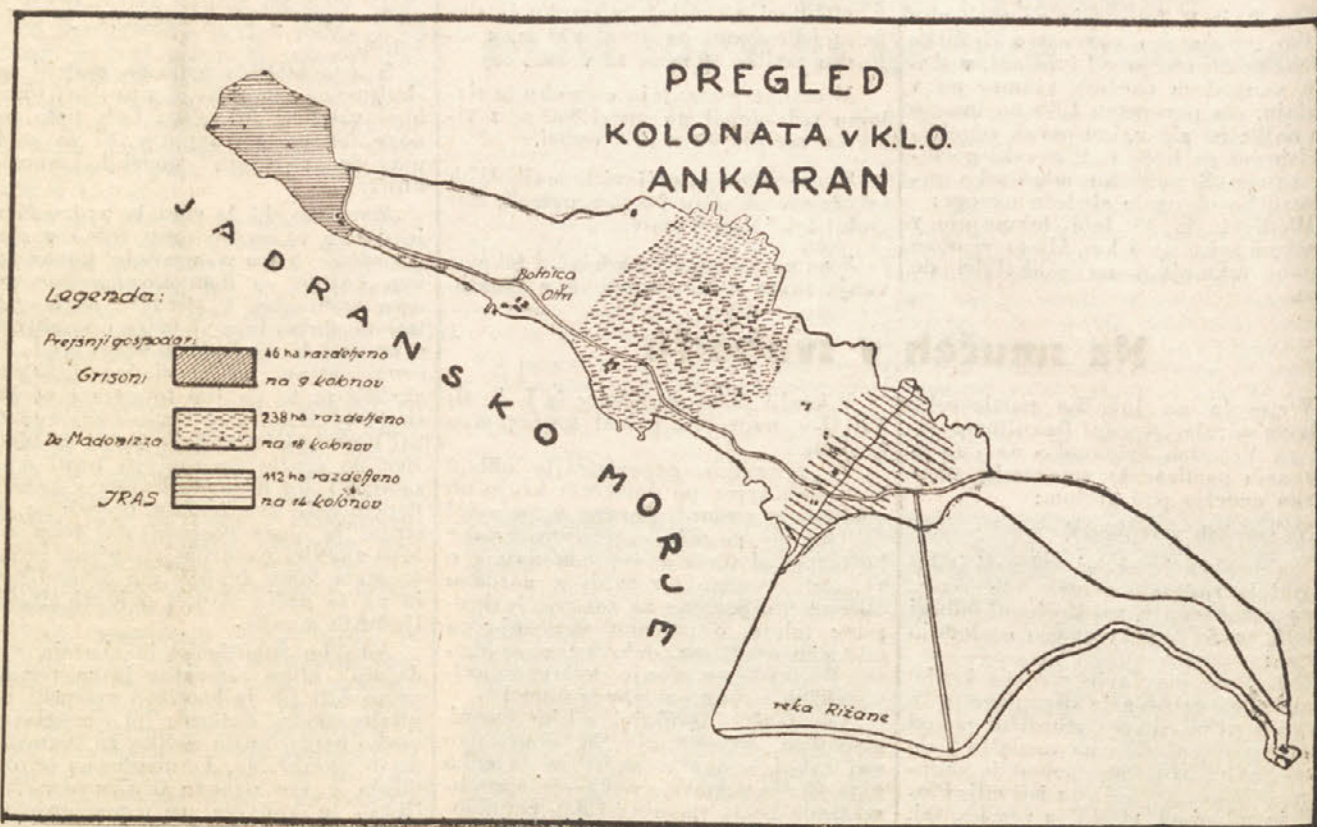
Mladinci na 10 km:

1. Šekli Janko, Soško smuč. društvo 56'56" (izven konkurence).
2. Murovec Ivan, F. D. Čepovan 1:01'22".
3. Krivec Bruno, F. D. Čep. 1:02'11".
4. Tratnik Slavko, F. D. Rud. 1:07'07".
5. Miklavčič Ivan, F. D. Rud. 1:09'20".

S partizanskega pohoda na Vojsko

ZEMLJA JE LAST KOLONOV

SINDIKALNA PODRUŽNICA POSTAJE V POSTOJNI JE DAROVALA 5000 LIR KOMUNISTIČNI PARTIJI

Podružnica Enotnih sindikatov postaje v Postojni je v nedeljo, dne 12. t. m. sklenila, da podari 5000 lir za Komunistično partijo.

Otvoritev splošne obrtne šole v Idriji

Idrija, 20. januarja.

Korak naprej smo napravili v Idriji na polju šolstva, kajti minulo nedeljo se je v prisotnosti predstavnikov šolstva ter predstavnikov Poverjenstva PNOO in Okrajnega ter Mestnega NOO otvorila splošna obrtna šola, kjer se bo naš mladi strokovni kader tudi teoretično izvežbal v vseh panogah. Zastopnik srednješolske mladine tov. Jan je pozdravil vse navzoče goste ter vaje in ostalo prisotno občinstvo. Nato so spregovorili zastopniki Poverjenstva, tov. Valenčič, tov. Miklavž in zastopnik okrajnega odbora mladine, kateri so pozdravili otvoritev te za ves bodoči strokovni kader važne splošne obrtne šole. Za časa stare Jugoslavije, kakor tudi za časa italijanske okupacije, ni bilo naši mladini omogočeno, da bi se v svoji vadi spopolnjevala. Fašistični režimji so na splošno sovražili vsak napredek naše mladine. Zato se pa danes od strani ljudskih odborov polaga vsa skrb, da bo naš mladi strokovni kader postal sposoben za vse bodoče naloge, ki nas čakajo, je poudaril tov. Valenčič.

Za vselej je za namj tisti čas, ko so razni gospodarji nečloveško ravnali s svojimi vajenci, kateri niso bili nikjer zaščiteni, je poudaril tov. Miklavž.

S tem je naše delavstvo in nameščenstvo pokazalo, kako tesno morajo biti povezani med seboj Komunistična partija, sindikati in vse delovno ljudstvo.

Danes bo to drugače, kajti Enotni sindikati bodo nudili vso pomoč, da bodo naši vajenci postali na podlagi svojega teoretičnega znanja bodoči strokovnjaki ter bodoči naši inženirji. Mladina naj se resno zaveda, da je sedanjost njena, da bo zato treba resno slediti dnevnemu pouku. Pred očmi vse naše zavedne mladine naj se vedno blesti zlati nauk ljubitelja svobodoljubnega človeštva tovariša Stalina, ki pravi: »Učiti se – učiti se in zopet učiti se!«

Tov. Jan se je zahvalil tovarišem Poverjenstvu za pozdravne nagovore ter obenem želel vsem vajencem, da bi se kar najbolje počutili v naši sredi.

Naposled se je v prisotnosti gostov, vajencev in profesorjev ter številnega ljudstva ponovila Cankarjeva drama »Kralj na Betajnovic«.

Priznati moramo, da je z otvoritvijo splošne obrtne šole prišel zopet do polne veljave naš srednješolski zavod, ponos naših rudarjev, v katerem se bodo vzgajali naši mladi kadri za velike naloge, ki nas čakajo v bližnji bodočnosti.

Vse zavisi od naše mladine, da se čimprej okoristi te prilike ter da vestno poseča tehnično kakor tudi novo ustanovljeno splošno obrtno šolo.

Ferdo Vidmar.

PREBIVALSTVO OKRAJA IL. BISTRICA ŠTUDIRA OSNUTEK USTAVE LRS

Zadnje dni se vršijo po vseh vaseh našega okraja študijski sestanki, na katerih naše ljudstvo razpravlja o ustavi LRS, ki je bila svečano sprejeta. Na Kozjanah se je ljudstvo, zbrano na masovnem sestanku, zanimalo predvsem o družabno ekonomski ureditvi ter s tem v zvezi delalo načrte za bodoče krajevno gospodarstvo: obnova požganih hiš, popraviljanje ceste itd. Prebivalstvo iz vasi Zabiče je na študijskem sestanku, katerega se je mladina polnoštevilno udeležila, izrazilo, da se povsem strinja z osnutkom ustave, ker dobro ve, da ji je v naši ustavi zajamčena srečnejša bodočnost. Tov. Čvetko iz okrajnega LO jim je natančno tolmačil posamezne čle-

ne ustave. Dne 7. t. m. je zbranemu ljudstvu v Kesah razlagala ustavo LRS tov. iz okrajnega odbora ZAMJK, prikazala je poslušalcem razliko med prejšnjimi ustavami in našo ljudsko ustavo. Ljudje so se zlasti zanimali za zakon o nacionalizaciji podjetij. Končno je neki tovariš dejal: kaj bi sploh razpravljali o tem, osnutek ustave so dali ljudstvu v diskusijo naši voditelji, katere je slovensko ljudstvo samo izvolilo in ki so že nešteto krat dokazali, da so vredni našega zaupanja. Ob zaključku sestanka je prebivalstvo pozvalo tovarišico, naj pride še enkrat razlagat ustavo, ker se želijo z njo natančno seznaniti, saj jo smatrajo za svojo. Čeprav še nismo do-

Zbor iz Gradiške je nastopil v radiu Slovensko Primorje

Pred dobrim mesecem je prišel iz Furlanije tovariš in vprašal, če bi lahko možki zbor iz Gradiške nastopil v radiu Slovensko Primorje s pevskim programom. Iz njegove ponudbe smo razumeli, da ni popolnoma prepričan, da bo ta zbor z italijanskim in furlanskim programom lahko nastopil pri nas. Poudaril je, da sodelujejo v zboru večinoma demobilizirani italijanski-furlanski partizani, delavci in kmetje. Zbor ima poleg tega naštudiran obširen program, s katerim je že večkrat nastopil na raznih koncertih v Furlaniji in po Goriškem. Tu in tam je zelo znan in priljubljen.

Preteklo nedeljo je možki zbor iz Gradiške dejansko nastopil na radiu Slovensko Primorje. Prišlo je iz Gradiške okoli 50 tovarišev, nekoliko boječe, češ, mogoče bo pa le kakšna zapreka, da ne bomo nastopili. Bili so to preprosti, delovni ljudje. Najmlajši je star 14 let, najstarejši član zbora pa že 66. Zbor je sestavljen iz članov vseh starosti, posebno mnogo je starejših. Vsekakor pa je sposoben prikazati ljudstvu dejansko narodno pesem Furlanije. Svoj program so izvajali s kvartetnimi komadi. Posebno lepe in zanimive so bile furlanske narodne pesmi.

Program so pričeli z Delavsko himno, udarno in mogočno, ki dokazuje, da je proletarijat Furlanije zaveden in borbena. Cutili smo, da so nam zelo blizu po misljenju in prepričanju. Isto nam dokazuje peterokraka rdeča zvezda ki so jo nosili na prsih.

V prvem delu programa so v glavnem izvajali italijanske umetne in narodne pesmi. Med njimi tudi nekatere pesmi za zbor iz Verdijevih oper. V drugem delu pa so peli zelo znane in priljubljene furlanske narodne pesmi.

Nastop možkega zbora iz Gradiške v radiu Slovensko Primorje je velikega pomena, ker nam dokazuje, da delavski razred Furlanije hoče z nami sodelovati, nas posnemati in je pripravljen boriti se proti vsem ostankom kapitalistične in fašistične Italije.

Če si hočemo bližje pogledati posameznike v tem zboru, bomo ugotovili, da so bili nekateri med njimi prepričani, da je v coni B nemogoče in nedovoljeno peti pesmi v italijanskem jeziku. Nič čudnega, ko reakcija blati našo ljudsko oblast z nemogočimi klevetami, da policija v coni B zapira vsakogar, ki bi se upal ziniti italijansko besedo. Bivši partizan IX. korpusa je pripovedoval naslednje: »Bil sem 14 mesecev v italijanski brigadi pri IX. korpusu. Boril sem se tudi nad Vipavsko dolino. Danes sem prvič v tej dolini, ki je sedaj svobodna. Zdi se mi, da sem prišel v nek popolnoma drugačen svet. Težko se bom vrnil v Furlanijo. Toda vrnil se bom, ker vem, da se moramo danes boriti tam, kjer je najbolj potrebno. To se pravi tam, kjer se ostanki fašizma še borijo za svoj obstoj, zaščiteni od tamkajšnjih imperialističnih oblasti.«

Starejši tovariši, družinski oče je pripovedoval: »Pri nas je danes za de-

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

v delovnih enotah, hodijo na udarniško delo skupno s starši, brati in sestrami. Po svojih močeh in možnostih obnavljamo in si skušamo priboriti boljše bodočnost. Jaz sem star in mogoče ne bom dočkal boljšega življenja. Toda moji otroci pa bodo prav gotovo dosegli to, za kar se danes borijo demokratične množice Italije in vsega sveta.«

V popoldanskih urah istega dne so se tovariši iz Gradiške vrnili v Furlanijo zadovoljni s svojim uspešnim nastopom in pripravljeni, da se ponovno vrnejo z novim programom.

Ljudstvo Julijske krajine, poslušalci radia Ljubljana, Maribor in Slovensko Primorje so z zanimanjem sledili izvajanju programa furlanskih tovarišev in si želijo še takih oddaj.

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

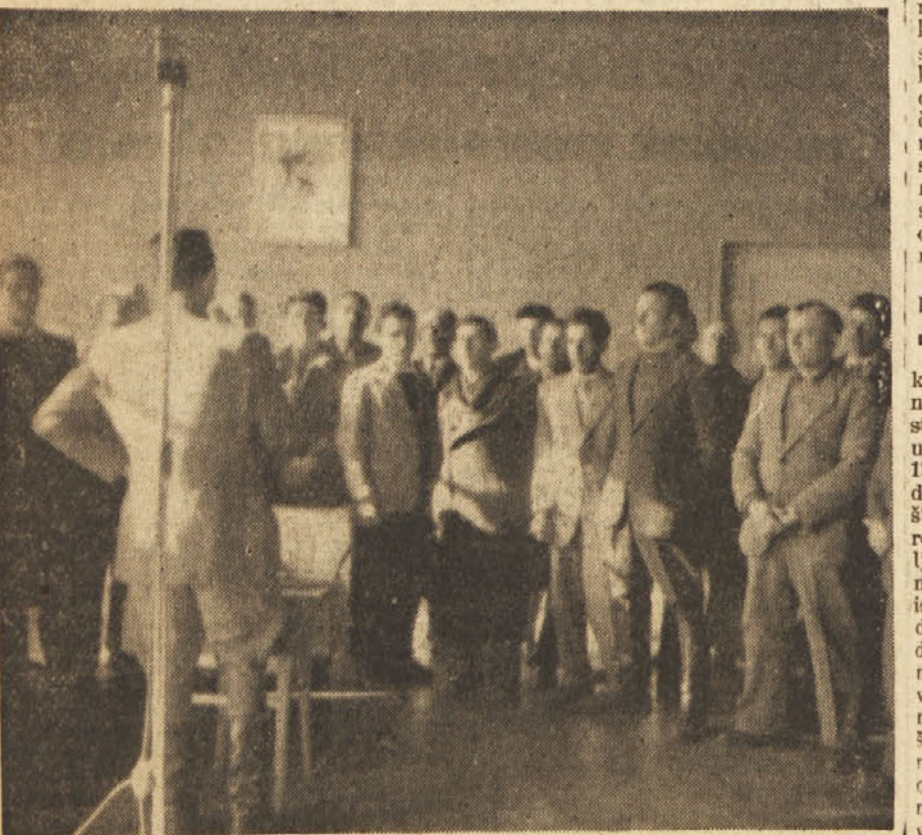
lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

lavca zelo težko. Veliko število zavednih antifašistov je brez zaslužka in brez sredstev za življenje. Cene nujno potrebnih živil so vsak dan višje. Obležko in obutev si delavec sploh ne more nabaviti. Zanimal se je, kako je pri nas urejeno s prehrano in s preskrbo prebivalstva. Razložili smo mu, da pri nas ljudska oblast urejuje vse to vztrajno in z vsak dan lepšimi uspehi. Povedali smo mu, da kdor hoče pri nas danes delati, ima tudi dovolj hrane in zaslužka. Med drugim je omenjeni tovariš rekel: »Tudi pri nas imamo organizacijo, ki je sléčna vaši pionirski organizaciji. Naši otroci so organizirani

Pevski zbor iz Gradiške poje v Vojkovem studiju. (Radio Slovensko Primorje)